

Een terugblik op tien jaar Puttens Historisch Genootschap

K. Friso

Op 21 februari j.l. was het tien jaar geleden dat het Puttens Historisch Genootschap werd opgericht. De oprichting had plaats in de huiskamer van de familie J.W. van Ganswijk, Husselsesteeg 16. Oprichters waren gastheer Drs. J.W. van Ganswijk, Mevrouw T. Elbertsen-Hoekstra en de heren H.G. Esveld, K. Friso, K.A. Gort, G.C.J.M. Hollanders en Dr. A.N. Paasman.

Tijdens de vergadering werden de bestuursfuncties onderling verdeeld. De heer Van Ganswijk werd aangewezen als voorzitter, de heer Friso als waar nemend voorzitter, de heer Hollanders als secretaris, de heer Gort als penningmeester, de heer Esveld als beheerder van de verzamelingen en bezittingen en de heer Paasman als algemeen bestuurslid. Besloten werd overleg te ple-

*Graven bij de Oude Kerk,
hoek Kelnarij-straat/
Verl.Dorpsstraat, 1992. (foto:
K. Friso)*

gen met een notaris over de vraag of het genootschap als vereniging dan wel als stichting zou moeten gaan fungeren. Na dit overleg werd korte tijd later de stichtingsvorm gekozen.

Gedurende de eerste jaren werd door het bestuur vergaderd in een lokaal van de Chr. Mavoschool. Later werd vergaderd ten huize van de heer J.van Hell, adviseur van het bestuur. Al kort na de oprichting van het genootschap werden werkgroepen ingesteld.

Werkgroep archeologie

De werkgroep voor archeologie was vooral in de beginjaren bij-

zonder actief. De groep verrichtte na goedkeuring van de R.O.B. onderzoeken en opgravingen in het Husselerveld (1990-1992), op een terrein bij de hoek

*Archeologische werkzaamheden, eveneens op de hoek Kelnarijstraat/Verl.Dorpsstraat, 1992.
(foto: K. Friso)*

Verlengde Dorpsstraat Kelnarijstraat (1992), in het plein van de voormalige Oranje Nassaukazerne te Harderwijk (1992). Op verzoek van de R.O.B. werden proefsleuven gegraven in twee heuvels aan de Peppelerweg en werd bovendien een aantal in de nabijheid van die weg aanwezige grafheuvels opgeknapt en ontdaan van begroeiing (1993).

Een door het Staatsbosbeheer verwaarloosde en met zware stenen volgegooide 15 meter diepe oude waterput bij de boerderij De Peppelboom werd vanaf de bodem geheel hersteld en opnieuw opgemetseld (1994/95). De werkgroep stelde vervolgens op verzoek van de R.O.B. een onderzoek in naar de ligging van het terrein waarin in 1927 onder leiding van prof. Holwerda een grafveld werd blootgelegd.

Henk Vijge en Wichers op Husselerveld, dec. 1992 foto: K. Friso.

Tenslotte was de werkgroep langdurig bezig bij de boerderij Groot Arler in de Arkemheense polder. Tot de vondsten behoorden een fraaie stenen bijl uit de steentijd en een fibula uit de tijd kort na de volksverhuizingen.

Fundamenten van het vroegere Huis Arler konden worden aangetroffen. De werkzaamheden werden geleid door de heer Gerretsen en later door de heer Nieland die ook enkele publicaties over de werkzaamheden en het Huis Arler verzorgden.

Werkgroep onroerende monumenten

Kort na de oprichting van het genootschap werd door een werkgroep een inventarisatie verricht met betrekking tot historisch van betekenis zijnde panden van voor 1940. Deze inventarisatie was van belang bij de bestudering van de vraag welke panden uiteindelijk voor plaatsing op de gemeentelijke monumentenlijst in aanmerking zullen kunnen komen. Na gereedkoming van de inventarisatie, die in het jaarboek 1992 werd gepubliceerd, konden de werkzaamheden van de groep worden ingekrompen en kwam de groep niet meer regelmatig bijeen. Bestuurslid L.Kool werd aangewezen om onze stichting te vertegenwoordigen in de gemeentelijke monumentencommissie.

Werkgroep roerende monumenten

Al in het eerste jaar van het bestaan van ons genootschap wist de werkgroep roerende monumenten al een groot aantal oude agrarische en ambachtelijke voorwerpen en werktuigen te verzamelen. Jaarlijks breidde de verzameling uit en al gauw ontstond de wens tot een permanente expositie van de voorwerpen en werktuigen te komen. Kleinere voorwerpen werden tijdens bijzondere markten ter bezichtiging door het publiek vaak uitgesteld.

Werkgroep voor genealogie

Kort na de oprichting van ons genootschap startte deze werkgroep een groots project met het doel gezinskaarten samen te stellen met betrekking tot alle Puttense families uit de periode 1600-1900. Met dit project is de werkgroep, die wekelijks bijeen komt, nog steeds ijverig bezig.

Werkgroep voor dialect en folklore

Ook deze werkgroep is al lange tijd bezig met haar werkzaamheden. Wegens overlijden verloor de werkgroep twee belangrijke leden, te weten de heren K.Mulderij uit Putten en W. van Ganswijk uit Groningen. Beiden speelden een belangrijke rol binnen de werkgroep. De werkgroep hoopt binnen niet al te lange tijd een woordenboek met betrekking tot het Puttens dialect gereed te hebben.

Kadastrale atlas

Al direct na oprichting van het genootschap werd medewerking verleend aan de totstandkoming van de kadastrale atlas 1832. Deze atlas bevat 50 kaarten van 30 bij 42 cm waarop alle kadastrale percelen en alle op die percelen aanwezige bebouwing anno 1832 zijn aangegeven. De atlas is voorzien van een lijst van eigenaren en oppervlakten van de percelen. Bovendien behoort bij de atlas een uitvoerige toelichting, die door ons bestuurslid de heer G.C.J.M. Hollanders werd geschreven. Provincie en gemeente droegen in de kosten van dit belangrijke werk bij.

Markten

Dankzij de adviezen en activiteiten van de heer C.Schaap werd sinds 1995 jaarlijks een aantal boekenmarkten en antiek, curiosa en verzamelmarkten gehouden. Een marktcommissie werd daarvoor ingesteld. De markten werden een succes en zijn niet meer weg te denken. De heer C.Schaap fungeerde behalve als lid van de marktcommissie ook als marktmeester. De opbrengsten kwamen ten goede aan ons genootschap. Ook de eigen boekenkraam van ons genootschap bracht jaarlijks een belangrijk bedrag op.

Jaarboeken en Gravers

Tot en met 1999 verscheen elk jaar een jaarboek. Het boek bevatte behalve gegevens over ons genootschap een aantal door eigen mensen geschreven bijdragen over onderwerpen die betrek-

king hadden op de historie van onze gemeente. Hoofdredacteur was ons bestuurslid de heer Hollanders. Het blad 'De Graver' diende lange tijd als voorlichtings- en mededelingsblad van de archeologische werkgroep.

Ingaande het jaar 2000 is het jaarboek afgeschaft en is het blad 'De Graver' verheven tot orgaan van ons genootschap, dat viermaal per jaar zal verschijnen. Een redactiecommissie werd gevormd en het eerste nummer in de nieuwe opzet verscheen inmiddels.

Lezingen

De eerste lezing werd gehouden door pastoor A.A. Rubrech uit Putten over de Kelnarij. Meestal vonden jaarlijks een of meer lezingen plaats, die in het algemeen druk werden bezocht.

Wisselingen binnen het bestuur

In de loop van de tien jaren deden zich uiteraard binnen het bestuur nog al wat mutaties voor. Dr. Paasman moest vanwege drukke werkzaamheden zijn bestuurslidmaatschap in het najaar van 1992 opzeggen. Hij speelde een grote rol bij de initiatieven, die genomen werden tot oprichting van ons genootschap. In hetzelfde jaar traden de heren H.G.Vijge en E.H. de Graaf tot het bestuur toe. In verband met drukke andere werkzaamheden was de heer de Graaf in 1994 genoodzaakt zijn bestuursfunctie bij het P.H.G. op te zeggen. Op 2 september 1992 trad de heer E.L. Steinmeier tot het bestuur. Een jaar later is de heer K.A. Gort genoodzaakt zijn functie als bestuurslid te beëindigen. Hij was sinds de oprichting penningmeester. Op 8 november 1993 is de heer C. Kwakernaak tot penningmeester benoemd. Hij vervulde deze functie tot 21 september 1998, de datum waarop de huidige penningmeester, de heer G.Gaasbeek, hem opvolgde. Op de achtergrond bleef de heer Kwakernaak nog financieel werk voor ons verrichten waarvoor wij hem uiteraard dankbaar zijn.

In 1994 trad de heer O.A. van Galiën toe tot het bestuur. Hij

vervulde het bestuurslidmaatschap totdat hij in 1998 moest bedanken in verband met verhuizing naar Friesland. In 1995 nam de heer L. Kool plaats in het bestuur en droeg de heer J.W. van Ganswijk het voorzitterschap van het genootschap over aan bestuurslid K.Friso. De heer Van Ganswijk bleef tot 1998 bestuurslid.

In 1996 werd de heer Hollanders als secretaris opgevolgd door de heer W.J.L. Nieland. De heer Hollanders bleef bestuurslid tot eind 1999, toen hij wegens drukke werkzaamheden in het buitenland genoodzaakt was zijn bestuursfunctie neer te leggen. Zijn bestuursfunctie werd overgenomen door Jolette van Eijden, die de eindredactie van 'De Graver' op zich nam.

De heer Nieland bedankte in 1999 als bestuurslid en werd als secretaris opgevolgd door de heer L.A.Luteijn. Om de PR-taken binnen de stichting meer te stroomlijnen, is er eind 1999 door het bestuur een PR-functie gecreëerd. De heer T. Dorland heeft toen deze functie op zich genomen.

Historisch centrum

Zowel de werkgroep archeologie als de werkgroep roerende monumenten bleek al spoedig behoefte te hebben aan opslagruimte. Daarnaast werd gezocht naar een ruimte waarin verzamelde of opgegraven voorwerpen voor het publiek zouden kunnen worden uitgesteld. Ook was er behoefte aan een vergaderruimte voor het bestuur en de werkgroepen.

In het kader van het bestemmingsplan "De Beukenheg" werd ons een glazen ruimte aangeboden, die niet geschikt bleek. Het oog viel daarna op een oude boerderij op het Landgoed Schovenhorst. Na inwinning van adviezen van deskundigen bleek dit gebouw voor het beoogde doel geschikt mits een ingrijpende restauratie en verbouwing zouden plaats hebben. De verbouwplannen werden vervaardigd door architect A.D.Klaassen. Een financiële commissie werd ingesteld om de mogelijkheden te bestude-

ren om aan de nodig middelen te komen voor de uitvoering van de plannen. Dankzij de medewerking van het gemeentebestuur, een aantal sponsers, enkele aannemers en bedrijven, die materialen tegen lagere prijzen leverden, dankzij ook het werk van vele vrijwilligers onder leiding van de heer H.G. Vijge (10.000 uren!) en dankzij de medewerking die van het bestuur van het Landgoed Schovenhorst werd ondervonden, kon het historisch centrum op 21 mei 1999 worden geopend. De openingstentoonstelling 'Pottenbakkers in Putten 1929-1945', met veel

De bestuursleden Friso en Luteijn zijn blij verrast met het cadeau van de gemeente bij de viering van het 10-jarig bestaan. (foto: Joliete van Eijden)

De heer en mevrouw Van Beek, uitgedost in mooie klederdracht, voorzien het burgemeestersechtpaar van een drankje. (foto: Joliete van Eijden)

enthousiasme verzorgd door Cees Schaap en Hennie van Wilgenburg, trok van heinde en ver veel publiek. Een definitieve tentoonstelling over de historie van het Puttense landschap en een tentoonstelling van oude ambachtelijke en agrarische voorwerpen kon op 26 mei j.l. door onze burgemeester worden geopend. Exposities over archeologische vondsten en over genealogie naderen hun voltooiing.

Administratieve kracht

Dankzij de medewerking van het gemeentebestuur kunnen wij tijdelijk beschikken over een administratieve kracht mevr. J. van de Kamp. Zij ontlast het bestuur van veel werkzaamheden. Voor

het museum verricht zij administratieve, financiële en organisatorische werkzaamheden.

Deelnemers

In 1991 bedroeg het aantal deelnemers 60. In 1995 bedroeg het aantal 229. Dit steeg tot 415 in 1999. Om de exploitatie van ons historisch centrum van onze stichting sluitend te kunnen blijven

houden zal een verhoging van het aantal deelnemers nodig zijn.

De heer Esveld trekt aandachtig gehoor tijdens de rondleidingen die hij verzorgt bij de jubileumviering. (foto: Jollette van Eijden)

+++